

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

УДК 343.985

Кислий А. М. – доктор юридичних наук, професор, професор Інституту права ім. Володимира Великого Міжрегіональної академії управління персоналом, м. Київ;
Федорчук Ю. В. – здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ РОЗКРАДАННЯМ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ МЕДИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ ТА ЛІКІВ

Розглянуто основні елементи оперативно-розшукової характеристики злочинів, пов'язаних із розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків.

Ключові слова: оперативно-розшукова характеристика, бюджетні кошти, розкрадання, закупівля, медичне обладнання, ліки.

Пильна увага суспільства завжди була прикута до державних закупівель лікарських препаратів. Від того, наскільки держава забезпечить громадян медикаментами та вакцинами, а також від їхньої ефективності й безпеки залежить не лише здоров'я, а й життя пацієнтів. З-поміж особливостей цього процесу варто назвати, наприклад, дефіцит виділених коштів. Інакше кажучи, грошей на стовідсоткові потреби не вистачає. На сучасному етапі закупівлі мають відбуватися максимально прозоро, виважено, з урахуванням усіх бюджетних програм, що в нашій країні досі залишається утопією. Попри те, що на цю сферу щорічно виділяють чималі гроші, усі потреби реалізувати не вдається. Так, обсяг асигнувань державного бюджету, виділених Міністерством охорони здоров'я України на

централізовану закупівлю лікарських засобів і виробів медичного призначення, збільшився з 4,98 млрд грн у 2015 році до 5,9 млрд грн у 2017-му. Водночас варто зауважити, що сфера медичних закупівель є затребуваною серед корупціонерів [1].

Елементи оперативно-розшукової характеристики злочинів вивчали такі науковці, як К. В. Антонов, В. М. Аتماжитов, Б. І. Бараненко, Е. О. Дідоренко, О. Ф. Долженков, В. Л. Ортинський, В. Д. Пчолкін, Б. Г. Розовський, В. Є. Тарасенко, К. М. Тарсуков, В. П. Шиєнко та ін. Однак, попри чисельність наукових досліджень, жоден з авторів не розглядав питання оперативно-розшукової характеристики злочинів, пов'язаних із розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків, що й становить мету статті.

Результати вивчення матеріалів кримінальних проваджень щодо злочинів, пов'язаних із розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків, засвідчили, що вказані протиправні дії зазвичай вчиняють у сукупності декількох складів. Така тенденція притаманна злочинам, які вчиняють у бюджетній сфері та у сфері державних закупівель.

Здійснений аналіз статистичної звітності підтверджує, що поряд з основним злочином у вказаній сфері (ст. 191 Кримінального кодексу (КК) України) найчастіше вчиняють злочини, передбачені ст. 364 та 366 зазначеного Кодексу. Окрім цього, такі злочини можуть також супроводжуватись злочинами, передбаченими ст. 205, 210, 358, 364, 364¹, 365², 367, 368, 368², 368³, 368⁴, 369, 369² КК України.

Оперативно-розшукова характеристика злочинів, учинених у сфері економіки, передбачає систему впорядкованих і взаємопов'язаних ознак кримінально-правового, кримінологічного, криміналістичного та інших параметрів, які акумулюють загальні ознаки вказаного виду (групи) злочинів і є основою для розроблення типових рекомендацій щодо оперативно-розшукового забезпечення виявлення, запобігання та розкриття зазначених злочинів [2, с. 36–37].

Таким чином, доцільно розкрити зміст кожного елемента в контексті оперативно-розшукової характеристики злочинів, пов'язаних із розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків.

Кримінально-правова складова. Предметом злочинного посягання злочинів зазначеної категорії є бюджетні кошти, об'єктом – порушення охоронюваних кримінально-правовими нормами суспільних відносин у сфері закупівель медичного обладнання та ліків.

З об'єктивної сторони злочин, передбачений ст. 191 КК України, може бути вчинений у формі: 1) привласнення чужого майна, яке було ввірене особі чи перебувало в її віданні; 2) розтрата такого майна зазначеною особою (ч. 1 ст. 191); 3) привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем (ч. 2 ст. 191).

Загальним суб'єктом (ст. 190, 191, 205, 358, 369 КК України) є осудна приватна особа, яка досягла 16-річного віку. Натомість спеціальним суб'єктом (ст. 191, 205, 210, 364, 365², 366, 367, 368, 368², 368⁴ КК України) вважають службових осіб, тобто осіб, які постійно чи тимчасово здійснюють функції представників влади, а також обіймають постійно чи тимчасово на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальним повноваженням. Службовими особами також можуть бути іноземці або особи без громадянства, які виконують вищевказані обов'язки.

Суб'єктивною стороною цього виду злочинів є спрямування волі особи на порушення встановленого порядку проведення закупівель медичного обладнання та ліків, відображення процесів у її свідомості у зв'язку з учиненням злочину, ставлення до суспільно небезпечного діяння та його наслідків. Відповідно до окремих складів злочинів у вказаній сфері, злочин може мати:

- прямий умисел (ст. 205, 366, 369 КК України);
- прямий умисел і корисливий мотив (ст. 190, 191, 364, 365², 368, 368², 368⁴ КК України);
- непрямої умисел, тобто бути вчиненим із необережності (ст. 367 КК України).

Кримінологічна складова. Щорічно у всьому світі витрати на охорону здоров'я становлять 4,1 трлн доларів США. Причому близько 10–25 % витрат на державні закупівлі втрачають у зв'язку з корупцією в галузі [3]. Україна не є винятком у вказаному питанні.

Оцінка закупівель медичного обладнання та фармпродукції в Україні упродовж 2016–2017 років продемонструвала, що саме через відсутність конкуренції серед учасників тендера економія державних коштів становила лише 5 % [4].

На закупівлі лікарських засобів і медичних виробів фактично не поширюються вимоги законодавства щодо забезпечення відкритості й прозорості проведення торгів. Створено умови для можливості неоприлюднення жодною зі спеціалізованих організацій інформації про деталі тендера, зокрема щодо: учасників закупівель, їхніх цінових пропозицій, умов і термінів постачання тощо, фактичного виведення цього процесу з-під контролю громадськості.

Фармацевтичний ринок є одним із найбільш корумпованих секторів економіки в усьому світі. Різноманітні зловживання супроводжують фактично весь процес – від виробництва ліків до потрапляння їх на полиці аптек. Здійснений нами аналіз емпіричної бази та наукової літератури дає підстави стверджувати, що корупція пронизує й вітчизняний ринок лікарських засобів. Це призводить до надзвичайної дороговизни медикаментів, постійних перебоїв у поставках життєво необхідних ліків важкохворим громадянам [5, с. 196].

Згідно зі статистичними даними МВС України, 2016 року було виявлено 23 злочини, пов'язані з розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків. Сума завданих збитків, встановлених у судовому порядку, становить понад 700 тис. грн. Переважно дії зловмисників було кваліфіковано за ст. 191, 364, 366 КК України.

Аналіз статистичних даних МВС України за період 2013–2017 років засвідчив, що найбільшу кількість злочинів цієї категорії було виявлено в Київській та Запорізькій областях (по 12,6 % від загальної кількості), найменшу кількість – у Вінницькій та Закарпатській областях (1,7 % від загальної кількості). Відповідно до динаміки злочинів, можна стверджувати, що рівень виявлення злочинів, пов'язаних із розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків, знизився майже вдвічі за останні два роки.

У контексті вивчення питання щодо особи злочинця варто зауважити, що злочини в зазначеній сфері вчиняють як працівники сфери охорони здоров'я (головний лікар, головний бухгалтер, економіст, юрист, які досить часто є членами

тендерного комітету, а також посадові особи, уповноважені на приймання ліків за кількістю та якістю), так і працівники підприємств-підрядчиків (керівники зазначених підприємств, особи, які підписують акти прийняття товарно-матеріальних цінностей за кількістю та якістю).

Слід зазначити, що Міністерство охорони здоров'я України підписало угоди з міжнародними організаціями щодо закупівлі лікарських засобів за кошти Державного бюджету України на 2017 рік. Закупівлю ліків за 39 державними програмами на загальну суму 5,9 млрд грн було покладено на три міжнародні організації (Програма розвитку ООН (ПРООН), Дитячий фонд «ЮНІСЕФ» та британська закупівельна агенція «Crown Agents»). Отже, суб'єктів учинення злочинів у цій сфері варто також шукати серед представників зазначених організацій.

Розглянемо зведені дані анкетного вивчення кримінальних проваджень за злочинами, пов'язаними з розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків. Злочини зазначеної категорії вчиняють здебільшого чоловіки (65 % злочинців) віком від 36 до 60 років (77 %), які мають вищу освіту (89 % злочинців). Також ці особи володіють певними знаннями та навичками щодо способів приховування своєї злочинної діяльності.

Так, Л. П. Скалозуб та В. І. Васи́лінчук, визначаючи соціальні причини злочинів у бюджетній сфері, передусім виділяють наявні відносини у сфері економіки, політики, соціальних стосунків та в ідеологічній сфері. Вони становлять ядро соціального життя суспільства і саме їх взаємозв'язок може впливати на збільшення рівня злочинності в бюджетній сфері [6, с. 310].

Зокрема, В. В. Дараган з-поміж основних детермінант, які призводять до злочинів у сфері державних закупівель, виокремлює такі:

- високий рівень корупції серед розпорядників державних коштів;
- занепад моральних орієнтирів розпорядників бюджетних коштів як наслідок процесів, що відбуваються в діяльності управлінського апарату;
- неправильне застосування положень законодавства або його відкрите ігнорування, а також умисне ухиляння замовників від виконання вимог закону;

- недосконалість законодавства, яке регулює питання закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти;
- брак надійного механізму притягнення до відповідальності за порушення законодавства, що регулює питання закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти;
- відсутність у членів тендерного комітету та осіб, які здійснюють прийом товарів (робіт, послуг), відповідних знань, пов'язаних із їхньою професійною діяльністю;
- низький рівень контролю з боку контролюючих органів законності проведення тендерів;
- недоліки процесу організації та функціонування правоохоронних органів (кадрові прорахунки, низький рівень матеріального забезпечення, відсутність чіткого розмежування обов'язків щодо оперативного обслуговування тощо);
- відсутність об'єктивних критеріїв оцінки витрат на проведення державної закупівлі;
- відсутність у працівників правоохоронних органів певних специфічних знань, які властиві сфері державних закупівель;
- нестача методології визначення потреб замовників;
- відсутність мотивації та дієвої системи стимулювання кадрів як правоохоронних органів, так і розпорядників державних коштів;
- відчуження більшої частини населення від влади, зокрема від управління майном;
- відсутність чіткого механізму взаємодії між контролюючими органами [7, с. 76–77].

Отже, на вчинення злочинів, пов'язаних із розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків, впливає комплекс чинників, які мають як загальні для бюджетної сфери умови походження, так і специфічні, зумовлені специфікою проведення державних закупівель медичного обладнання та ліків.

Криміналістична складова. Варто визначити типові способи вчинення злочину у сфері державних закупівель медичного обладнання та ліків. Вони переважно пов'язані з особливостями предмета цих злочинів, яким є бюджетні кошти, а також іншими елементами їх криміналістичної характеристики. Державні закупівлі є досить специфічною сферою діяльності, де злочини стосовно державних коштів вчиняють організовані групи осіб за єдиним задумом. Серед

видів злочинів у цій сфері переважно виокремлюють основні та підпорядковані (вторинні, або допоміжні) [8, с. 206].

Згідно з результатами дослідження, кожен конкретний спосіб учинення злочинів у бюджетній сфері, зокрема щодо розкрадання бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків, охоплює низку взаємопов'язаних, взаємозумовлених і послідовних дій, у яких наявна внутрішня логіка, тобто виконання одного злочинного діяння невід'ємно призводить до необхідності вчинення наступного, оскільки ризик викриття злочинця суттєво збільшується [9, с. 7].

У процесі вивчення матеріалів кримінальних проваджень було виявлено найбільш типові способи вчинення злочинів цієї категорії.

Основними способами вчинення таких злочинів працівниками сфери охорони здоров'я є:

- розкрадання бюджетних коштів шляхом завищення вартості медичного обладнання або ліків;

- здійснення державної закупівлі медичного обладнання або ліків без проведення процедур, передбачених законодавством, якщо сума договору перевищує встановлену законодавством межу;

- незаконний поділ замовником предмета закупівлі на частини з метою уникнення процедур, передбачених законодавством;

- здійснення закупівлі не придатного до використання чи експлуатації медичного обладнання;

- здійснення закупівлі неякісних ліків (фальсифікату) або ліків, у яких закінчується строк придатності;

- невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх обов'язків щодо прийняття товарно-матеріальних цінностей за кількістю та якістю;

- підписання фіктивних угод щодо поставки медичного обладнання або ліків;

- ігнорування замовниками вимог чинного законодавства стосовно державного регулювання цін на лікарські засоби;

- визнання переможцем тендера учасника, пропозиція якого не відповідає тендерній документації;

- перевищення замовником фактичних видатків отриманого фінансування на проведення закупівлі медичного обладнання або ліків;

- порушення порядку визначення обсягів потреби в закупівлі лікарських засобів закладами й установами охорони здоров'я,

що повністю або частково фінансуються державними та місцевими бюджетами;

- прийняття пропозиції на отримання неправомірної вигоди;
- службова недбалість представників установ і підприємств-замовників під час прийняття та підписання актів приймання медичного обладнання або ліків за кількістю та якістю.

З боку учасників торгів і постачальників головними способами вчинення злочинів у сфері державних закупівель медичного обладнання та ліків є:

- підроблення документів тендерної пропозиції, а саме надання учасником торгів недостовірної інформації щодо його відповідності встановленим кваліфікаційним критеріям проведення тендера;

- створення суб'єкта підприємницької діяльності з метою отримання коштів за договором без виконання умов зазначеного договору;

- реалізація замовникові недоброякісного, тобто такого, що не відповідає встановленим стандартам, нормам, правилам і технічним умовам, або некомплектного медичного обладнання чи ліків;

- підроблення документів, що підтверджують якість медичного обладнання або ліків;

- пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі замовника за підписання його представниками актів прийняття медичного обладнання або ліків, які не відповідають умовам договору про державну закупівлю;

- пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі замовника за підписання фіктивного договору про державну закупівлю медичного обладнання або ліків.

З огляду на вищезазначене, можна окреслити типові способи приховування злочину. Злочини, пов'язані з розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків, переважно вчиняють у сукупності декількох складів. Зазвичай це декілька злочинів, які можна розподілити на основні (спрямовані на заволодіння бюджетними коштами) та підпорядковані (своєрідні етапи досягнення мети основного злочину, тобто дії, до яких вдаються задля приховування основного злочину). Підпорядковані злочини, спрямовані на приховування основного злочину, можуть здійснювати як перед учиненням основного злочину, так і після

його вчинення. Варто зауважити, що злочини, які вчиняють після основного злочину, спрямовані саме на приховування [10, с. 50].

Зазвичай для приховування розкрадання бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків вчиняють злочини, які:

- передують основному злочину: підписання фіктивних угод щодо поставки медичного обладнання або ліків; визнання переможцем тендера учасника, пропозиція якого не відповідає тендерній документації; підроблення документів тендерної пропозиції, зокрема надання учасником торгів недостовірної інформації щодо його відповідності встановленим кваліфікаційним критеріям проведення тендера; створення фіктивного підприємства; підроблення документів, що підтверджують якість медичного обладнання або ліків; пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі замовника за підписання фіктивного або такого, що не відповідає договору про державну закупівлю, медичного обладнання або ліків;

- відбуваються після вчинення основного злочину: пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі замовника за підписання представниками замовника актів прийняття медичного обладнання або ліків, які не відповідають умовам договору про державну закупівлю; підроблення документів, що підтверджують якість медичного обладнання або ліків; підроблення документів, які підтверджують факт поставки медичного обладнання або ліків.

Будь-яке кримінальне правопорушення залишає за собою сліди. З огляду на те, що фундаментальною ознакою злочинів, пов'язаних з розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків, є їх учинення із застосуванням легальних форм господарської діяльності, то типовими носіями слідів таких злочинів є документи. Їх можуть використовувати також як засіб учинення злочину.

Переважно до цієї категорії належать такі документи: договір на проведення державної закупівлі медичного обладнання та ліків; акти приймання медичного обладнання або ліків за кількістю та якістю; документи, що підтверджують якість медичного обладнання або ліків; ліцензії учасників торгів на провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової або роздрібної торгівлі цими засобами; дозволи на право ведення продажу, закупівлі медичного обладнання;

реєстраційні посвідчення лікарського засобу, який пройшов державну реєстрацію в Україні; висновки лабораторного аналізу; специфікації до договорів; графіки поставок; товарно-транспортні накладні; відпускні накладні; платіжні доручення; додаткові угоди; накази про розподіл медичного обладнання або ліків серед закладів охорони здоров'я тощо.

Таким чином, оперативно-розшукова характеристика злочинів, пов'язаних з розкраданням бюджетних коштів під час проведення закупівель медичного обладнання та ліків, може бути представлена як система впорядкованих і взаємопов'язаних ознак кримінально-правового, кримінологічного та криміналістичного параметрів, знання яких надає можливість успішно здійснювати пошукову діяльність щодо виявлення таких злочинів і прогнозування змін в оперативній ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Держзакупівлі ліків із симптомами кримінального правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.racurs.ua/1668-derjzakupivli-likiv-iz-symptomamy-kryminalnogo-pravoporushennya>. – Назва з екрана.
2. Кислий А. М. Щодо визначення елементів оперативно-розшукової характеристики злочинів у сфері економіки, що вчиняються організованими групами [Електронний ресурс] / А. М. Кислий // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією: теорія та практика. – 2012. – № 2. – С. 34–42. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2012_2_6. – Назва з екрана.
3. Пашков В. Правовий господарський порядок у забезпеченні антикорупційної діяльності у сфері охорони здоров'я [Електронний ресурс] / В. Пашков. – Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/39950>. – Назва з екрана.
4. У «Відродженні» вважають, що концепція закупівлі ліків від МОЗ лише ускладнить процес закупівель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/politics/2121081-u-vidrojdjenni-vvajayut-scho-kontseptsiya-zakupivli-likiv-vid-moz-lishe-uskladnit-protses-zakupivel.html>. – Назва з екрана.
5. Савко І. І. Корупція у сфері державних закупівель лікарських засобів [Електронний ресурс] / І. І. Савко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2012. – Вип. 20. – Ч. 1, т. 3. – С. 195–199. – Режим доступу: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/visnyk_20%20ch.%201%20t.%203.pdf. – Назва з екрана.
6. Скалозуб Л. П. Причини і умови, які сприяють вчиненню злочинів в бюджетній сфері / Л. П. Скалозуб, В. І. Василичук // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – Вип. 3. – С. 306–316. – (Серія «Юридична»).
7. Дараган В. В. Протидія злочинам у сфері державних закупівель підрозділами Департаменту захисту економіки Національної поліції України: монографія / В. В. Дараган. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 224 с.
8. Меденцев А. М. Способи вчинення злочинів у сфері державних закупівель [Електронний ресурс] / А. М. Меденцев // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2015. – № 1151. –

Вип. 19. – С. 205–208. – (Серія «Право»). – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPR_2015_1151_19_54. – Назва з екрана.

9. Коломієць О. О. Протидія підрозділами ДСБЕЗ МВС України розкраданню коштів, що вчинюються на об'єктах бюджетної сфери : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / О. О. Коломієць. – Київ, 2013. – 21 с.

10. Протидія підрозділами ДСБЕЗ МВС України злочинам під час проведення державних закупівель на підприємствах залізничного транспорту: наук.-метод. рек. / [В. В. Коряк, В. Р. Сливенко, В. І. Василичук, В. П. Сокірко, В. В. Дараган] ; за заг. ред. О. М. Джуґи. – Київ, 2011. – 94 с.

REFERENCES

1. Derzhzakupivli likiv iz symptomamy kryminalnoho pravoporushennia [Procurement of medicines symptoms criminal offense]. (n.d.). *ua.racurs.ua*. Retrieved from <http://ua.racurs.ua/1668-derzhzakupivli-likiv-iz-symptomamy-kryminalnogo-pravoporushennya> [in Ukrainian].

2. Kyslyi, A.M. (2012). Shchodo vyznachennia elementiv operatyvno-rozshukovoi kharakterystyky zlochniv u sferi ekonomiky, shcho vchyniautsia orhanizovanymy hrupamy [Concerning the definition of elements of the operational-search characteristics of crimes committed in the field of economics by organized groups]. *Borotba z orhanizovanoi zlochynnisti i koruptsiiei: teoriia i praktyka, Fighting organized crime and corruption: theory and practice*, 2, 34-42. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2012_2_6 [in Ukrainian].

3. Pashkov, V. *Prpravovyi hospodarskyi poriadok u zabezpechenni antykoruptsiinoi diialnosti u sferi okhorony zdorovia* [Legal economic order in the provision of anti-corruption activities in the field of health]. Retrieved from <http://www.apteka.ua/article/39950> [in Ukrainian].

4. U Vidrozhenni vvazhaiut, shcho kontseptsia zakupivli likiv vid MOZ lyshe uskladnyt protsec zakupivel [The Revival believes that the concept of procurement of drugs from the Ministry of Health will only complicate the procurement process]. (n.d.). *www.unian.ua*. Retrieved from <https://www.unian.ua/politics/2121081-u-vidrojdjenni-vvajayut-scho-kontseptsiya-zakupivli-likiv-vid-moz-lishe-uskladnit-protsec-zakupivel.html> [in Ukrainian].

5. Savko, I.I. (2012). Koruptsiia u sferi derzhavnykh zakupivel likarskykh zasobiv [Corruption in Public Procurement of Medicines]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu, Scientific Bulletin of Uzhgorod National University*, 20, 195-199. Retrieved from http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/visnyk_20%20ch.%201%20t.%203.pdf [in Ukrainian].

6. Skalozub, L.P., & Vasylynychuk, V.I. (2011). Prychyny i umovy, yaki spryiaut vchynenniu zlochniv v biudzhethnii sferi [Causes and conditions conducive to committing crimes in the budgetary sphere]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav, Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs*, 3, 306-316 [in Ukrainian].

7. Darahan, V.V. (2017). *Protydiia zlochynam u sferi derzhavnykh zakupivel pidrozdilamy Departamentu zakhystu ekonomiky Natsionalnoi politsii Ukrainy* [Counteraction to crimes in the field of public procurement by the departments of the Department of Economic Protection of the National Police of Ukraine]. Dnipro: Dnipropetrov. derzh. un-t vnutr. sprav [in Ukrainian].

8. Medentsev, A.M. (2015). Sposoby vchynennia zlochniv u sferi derzhavnykh zakupivel [Methods of committing crimes in the field of public procurement]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina, Bulletin of the Kharkiv*

National University named after V.N. Karazin, 19, 205-208. Retrieve from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhipR_2015_1151_19_54 [in Ukrainian].

9. Kolomiets, O.O. (2013). *Protydiia pidrozdilamy DSBEZ MVS Ukrainy rozkradanniu koshtiv, shcho vchyniuiutsia na ob'ekтах biudzhethnoi sfery* [Opposition by the units of the DHSEZ of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine to theft of funds committed on objects of the budget sphere]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

10. Koriak, V.V., Slyvenko, V.R., Vasylynychuk, V.I., Sokirko, V.P., & Drahan, V.V. (2011). *Protydiia pidrozdilamy DSBEZ MVS Ukrainy zlochynam pid chas provedennia derzhavnykh zakupivel na pidpriemstvakh zaliznychnoho transportu* [Opposition by the units of the State Service for Combating Economic Crime of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine on the crimes in conducting public procurement at railway transport enterprises]. O.M. Dzhuzha (Eds.). Kyiv [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 12.09.2017

Kyslyi A. – Doctor of Law, Professor, Professor Volodymyr the Great Educational and Scientific Institute of Law of the Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, Ukraine;

Fedorchuk Yu. – Researcher of the Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine

Operational and Search Characteristics of Crimes, Related to Stealing Budget Funds during the Procurement Process Medical Equipment and Medicines

The article considers the main elements of the operational-search characteristics of crimes related to the theft of budgetary funds in the procurement of medical equipment and medicines. Their content is described.

According to the results of studying the materials of criminal proceedings on crimes related to the theft of budget funds in the procurement of medical equipment and medicines, these crimes are most often committed in conjunction with several crimes.

Crimes in this area are committed by health workers and contractor employees.

Among the health workers, this can be: the chief doctor, chief accountant, economist, lawyer, who are often members of the tender committee, as well as officials authorized to take medicines in quantity and quality. To the criminal activity on the part of the contracting enterprise, the managers of the said enterprises,

persons, sign acts of acceptance of inventory items by quantity and quality are often resorted to.

The results of a questionnaire study of criminal proceedings in crimes involving the theft of budget funds in the procurement of medical equipment and drugs showed that the crimes of this category are committed mostly by men (65 % of criminals) aged 36 to 60 (77 % of criminals) who have higher education (89 % of criminals). Also, these individuals have certain knowledge and skills on how to conceal their criminal activities.

The commission of these crimes is influenced by a complex of factors that have both common spheres and specific conditions of origin.

The author came to the conclusion that the operational-search characterization of crimes related to the theft of budgetary funds in the procurement of medical equipment and medicines is a system of ordered and interrelated signs of criminally-legal, criminological and forensic parameters. Knowledge of them makes it possible to successfully carry out search activities to identify such crimes and to forecast changes in the operational situation.

Keywords: operative-search characteristics, budget funds, theft, purchase, medical equipment, medicine.